

Počet zmínek: 1

Online: 1 |

Seskupeno dle: Typu média

Seřazeno dle: Datum vydání - od nejnovějších

Online 1

Gustav Hilmar: hrál nerudné postavy, jako továrníka v „Eva tropí hlouposti“, ale sám byl laskavý muž
[přejít na web](#), [zobrazit sken](#)

Online, Datum publikace: 21.10.2025 6:20, Datum importu: 21.10.2025 6:26, Zdroj: medium.seznam.cz, Autor: Glosátor, Rubrika: Lidé a společnost, Periodicita: Denně, Provozovatel: Seznam.cz, a.s., Země: CZ, AVE: 99 000 Kč, GRP: 7,03, OTS: 632 325, Měsíční návštěvnost: 23 125 884, Celková návštěvnost: 20 472 201, RU/den: 632 325, RU/měsíc: 2 961 491

Původně se měl stát malířem, ale jediné divadelní představení změnilo jeho osud. Gustav Hilmar, rodným jménem Černý, vyměnil štětec a ačkoliv ho diváci milovali v rolích přísných otců a nerudných továrníků, v soukromí byl tichým a laskavým mužem.

Článek

Ohlušující rámus, dusno, prach a benzínové páry. Místo divadelních replik a potlesku dřina u soustruhu. Mladý herec Gustav Hilmar stojí v dělnické blůze vedle dalších bezejmenných postav a celou noc vyrábí šrapnely k trháni lidí.

Je první světová válka a on se ocitl v pekle továrny, které pohltilo jeho sny i zdraví. Kovový prach mu dráždí plíce. Únava otupuje mysl, a tak aby neztratil rozum, představuje si šumící les – jako by se prodíral mlázím pod sluncem a sbíral houby. Jen tak dokáže zapomenout, kde doopravdy je.

Bylo mu pouhých čtyřadvacet, když se poprvé zakuckal a v dlani uviděl světlou šmouhu krve. Zákeřná tuberkulóza plic, nemoc té doby, jej vyřadila z hereckého života na dlouhých pět let. V horečkách a bolestech ležel v sanatoriu, zatímco v Evropě dozněly poslední salvy války.

Každý nádech pálił a každý záchvat kašle v něm zas a znovu probouzel strach, že tímhle končí všechno, co začal budovat. Vzpomínal na prkna jeviště, která pro něj znamenala svět, a na večery, kdy stál v kuželu světla před publikem. Nevěděl, jestli se tam ještě někdy vrátí.

„Pracovali jsme v noci... Ohlušující rámus, dusno, prach a benzínové páry, a my, zvyklí pracovat se slovem a citem, tam jeden vedle druhého vyrábíme šrapnely k trháni lidí,“ vzpomínal jeden z Hilmarových kolegů na mrazivou válečnou zkušenost.

Léčba našťestí zabrala a mladý muž nakonec nad nemocí zvítězil. Když se roku 1920 konečně zotavil, vážil o mnoho kilo méně, ale v očích měl tentýž tichý vzdor, s jakým přečkal nejhorší chvíle.

Ještě před několika lety nic nenasvědčovalo tomu, že by měl Gustav Hilmar okusit podobné peklo. Narodil se roku 1891 v poklidné vesničce Podlázky u Mladé Boleslavi jako Gustav Černý, syn venkovského fotografa.

Od dětství projevoval výtvarné nadání – stejně jako jeho starší bratr Bedřich, z něhož se stal uznávaný malíř. Gustav rád kreslil a zpočátku se zdálo, že půjde v rodinných šlépějích. Osud ale rozhodl jinak. V pražské realce patřil mezi zvědavé studenty, ale skutečné okouzlení přišlo až v hledišti Národního divadla.

„Stačila jediná návštěva Národního divadla a všechno bylo jinak.“ Mladý Černý viděl na scéně legendárního Eduarda Vojana v roli Hamleta – a byl ztracen. Strhující síla Vojanova herectví v něm probudila touhu, které nešlo odolat.

Odložil štětec a přihlásil se do dramatické školy u proslulého herce Karla Želenského. Rodiče našťestí synovo rozhodnutí přijali s porozuměním. Už v roce 1912 – bylo mu teprve 21 let – nastoupil Gustav do svého první angažmá v

Plzni.

Na jevišti se v něm záhy ukázalo něco z oné vnitřní zarputilosti, která ho udržela při životě během války. Jeho urostlá postava a chlupatá, přísná tvář ho předurčily k charakterním rolím. Hrál mužné hrdiny a svérázné venkovany, často tvrdé sami k sobě i druhým.

Už v předválečných letech dokázal upoutat pozornost kritiků – v jednadvaceti působil dospěleji, než by napovídal jeho věk. Když ale přišla mobilizace a válka, kostýmy musely stranou. Během světového konfliktu ztratil pět let života v nemoci a ústraní.

Teprve vznik samostatného Československa mu otevřel cestu zpět. Z Plzně si odnesl cenné zkušenosti i nový umělecký pseudonym – od roku 1920 už vystupoval jako Gustav Hilmar, jméno, pod kterým ho brzy pozná celá země.

Po uzdravení se vrátil na divadelní prkna s o to větší chutí. Hrál několik sezon v Brně a v Ostravě, než konečně zakotvil v Praze. Roku 1926 nastoupil do souboru Městského divadla na Královských Vinohradech. Tam se během dvacátých a třicátých let vypracoval v jednu z opěrných osobností činohry.

„Stal se vyhledávaným představitelem svérázných mužů, mimořádně tvrdých k sobě i druhým, či přísných, bezohledných a leckdy až krutých otců,“ psalo se o něm tehdy. Diváky si získal upřímností projevu – jeho herectví bylo civilní, pevně ukotvené v realismu.

V každé postavě dokázal najít lidský rozměr a cit, i když šlo o sebevětšího mrzouta. Zkušenosti z těžkých časů vtiskly jeho projevu vážnost a hloubku. Vinohradská scéna mu dala desítky velkých příležitostí: od selských rebelů v českých klasických hrách až po shakespearovské padouchy. Na prknech prožil i temné období okupace – divadlo bylo pro něj i kolegy útočištěm, když kolem zuřila druhá světová válka.

Zatímco na divadle se Hilmar dočkal velkých rolí a uznání, před filmovou kamerou stál zpočátku spíš ve stínu pohledných milovníků. První filmovou příležitost dostal ještě v éry němého filmu – v roce 1926 si zahrál sklářského dělníka ve snímku Román hloupého Honzy.

Do zvukového filmu vstoupil naplno o pár let později a brzy se stal spolehlivým představitelem vedlejších postav. Tvůrci ho rádi obsazovali jako rázné tatíky, přísné profesory, tvrdohlavé sedláky či úředníky. Nebyli to hrdinové prvního plánu, přesto jejich přítomnost dodávala příběhům váhu a věrohodnost.

V paměti diváků utkvěl například jako nerudný továrník Záhorský v bláznivé komedii Eva tropí hlouposti, nebo přísný otec studenta Vaňka ve školské satíře Cesta do hlubin šudákovy duše. Přes všechnu určitou jednostrannost těchto úloh se nikdy neurážel, že nedostává role milovníků. „Hilmar si však nestěžoval a podle svých slov si tyto role vychutnával.“

Marta Májová, Jiřina Sedláčková a Gustav Hilmar ve filmu Eva tropí hlouposti, rok 1939...

Posted by Marcela Kopplová on Monday, January 27, 2025

Ve skutečnosti to byl člověk tichý a skromný. „V soukromém životě byl však jiný. Byl laskavým a dobrosrdečným člověkem.“ Kdo ho potkal v šatně po představení, nenašel v něm tvrdého despota, kterého často hrával, ale pozorného kolegu s vlídnými očima.

Mladším hercům ochotně radil a nikdy neztratil trpělivost. Snad právě proto dokázal vdechnout svým přísným postavám i kousek laskavého humoru – diváci je pak vnímali jako přísné, ale spravedlivé a v jádru dobrácké figury.

Po válce se filmový svět změnil, ale Hilmar v něm zůstal stálíci. Ve znárodněné kinematografii padesátých let pokračoval v osvědčených charakterních rolích. Přibýlo mu v nich něco navíc – životní moudrost stáří. Sám herec mezitím zestárnul a ztvárnil několik postav, které jako by odrážely i jeho vlastní osud.

Ve velkolepé husitské trilogii Otakara Vávry hrál rozvážného zemana Ctibora z Hvozdna a věrného přítele Jana Husa, rytíře Jana z Chlumu – tedy muže statečné a čestné. Hrál i profesora Vandase ve válečném dramatu Vyšší princip.

Divadelní prkna neopustil ani poté, co jeho vlasy zešedivěly. V roce 1950 přešel z Vinohradské scény do Městských divadel pražských a hrál na nich až do svého odchodu do penze v roce 1959. Za svou dlouhou kariéru vytvořil přes sedmdesát filmových rolí a nespočet postav na jevišti.

Byl poctěn titulem zasloužilého umělce a dočkal se i dokumentárního holdování – režisér Bořivoj Zeman o něm v roce 1961 natočil vzpomínkový filmový medailon. Když se pak jednoho podvečera tiše uklonil svému publiku naposledy, zavřel za sebou oponu jedné výjimečné herecké éry.

Na sklonku života se Gustav Hilmar vrátil ke své první lásce. V čase, kdy nehrál, mířily jeho kroky do ateliéru, kde voněly olejové barvy a opracované dřevo.

Zemřel jednoho březnového rána roku 1967. V pražském Vinohradském hřbitově dodnes stojí jeho náhrobek – prostý kámen se jménem, které přijal jako mladý muž. Gustav Hilmar.

Zdroje:

https://cs.wikipedia.org/wiki/Gustav_Hilmar

<https://naos-be.zcu.cz/server/api/core/bitstreams/c8cc9446-47f4-4723-867d-43deace90b67/content>

<https://www.krajskelisty.cz/praha/25330-mohl-se-stat-slavnym-malirem-ci-socharem-stacilo-ale-jedine-setkani-a-byl-ztracen-tajnosti-slavnych.htm>

<https://www.fdb.cz/osobnost/7956-gustav-hilmar>

<https://www.hrbitovy-adopce.cz/hroby-v-projektu/hrob/gustav-hilmar/>

<https://www.csfd.cz/tvurce/7958-gustav-hilmar/biografie/>

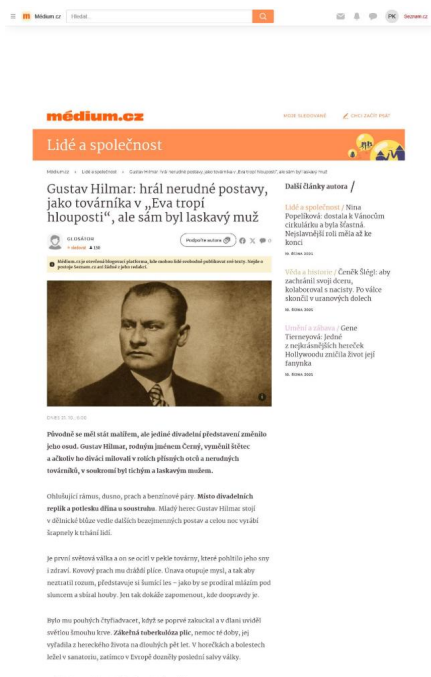
<https://www.vlasta.cz/celebrity/gustav-hilmar-augustin-cerny-herc-malir-rodina-bratr/>

https://www.krajskelisty.cz/praha/25330-mohl-se-stat-slavnym-malirem-ci-socharem-stacilo-ale-jedine-setkani-a-byl-ztracen-tajnosti-slavnych.htm#google_vignette

<https://www.ndm.cz/cz/osoba/5008-hilmar-gustav.html>

<https://www.filmovyprehled.cz/cs/person/68046/gustav-hilmar>

https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=4210237489256408&id=2390693591210816

Každý nádech páčil a každý záchvat kašle v něm zas a znovu probouzel strach, že tímhle končí všechno, co začal budovat. Vzpomínal na prkna jeviště, která pro něj znamenala svět, a na večery, kdy stál v kuželu světla před publikem. Nevěděl, jestli se tam ještě někdy vrátí.

„Pracovali jsme v noci... Ohlušující rámus, dusno, prach a benzínové páry, a my, zvyklí pracovat se slovem a citem, tam jeden vedle druhého vyrábíme šrapnely k trhání lidí,“ vzpomínal jeden z Hilmarových kolegů na mrazivou válečnou zkušenost.

Léčba našťestí zabrala a mladý muž nakonec nad nemocí zvítězil. Když se roku 1920 konečně zotavil, vážil o mnoho kilo méně, ale v očích měl tentýž tichý vzdor, s jakým přečkal nejhorší chvíle.

Ještě před několika lety nic nenasvědčovalo tomu, že by měl Gustav Hilmar okusit podobné peklo. **Narodil se roku 1891 v poklidné vesničce Podlázky u Mladé Boleslavi jako Gustav Černý, syn venkovského fotografa.**

Od dětství projevoval výtvarné nadání – stejně jako jeho starší bratr Bedřich, z něhož se stal uznávaný malíř. Gustav rád kreslil a zpočátku se zdálo, že půjde v rodinných šlépějích. Osud ale rozhodl jinak. V pražské reálce patřil mezi zvědavé studenty, ale skutečné okouzlení přišlo až v hledišti Národního divadla.

„Stačila jediná návštěva Národního divadla a všechno bylo jinak.“ Mladý Černý viděl na scéně legendárního Eduarda Vojana v roli Hamleta – a byl ztracen. Strhující síla Vojanova herectví v něm probudila touhu, které nešlo odolat.

Odložil štětky a přihlásil se do dramatické školy u proslulého herce Karla Želenského. Rodiče našťestí synovo rozhodnutí přijali s porozuměním. Už v roce 1912 – bylo mu teprve 21 let – nastoupil Gustav do svého první angažmá v Plzni.

Na jevišti se v něm záhy ukázalo něco z oné vnitřní zarputilosti, která ho udržela při životě během války. Jeho urostlá postava a chlupatá, přísná tvář ho předurčily k charakterním rolím. Hrál mužné hrdiny a svérázné venkovany, často tvrdé sami k sobě i druhým.

Už v předválečných letech dokázal upoutat pozornost kritiků – v jednadvaceti působil dospěleji, než by napovídal jeho věk. Když ale přišla mobilizace a válka, kostýmy musely stranou. Během světového konfliktu ztratil pět let života v nemoci a ústraní.

Teprve vznik samostatného Československa mu otevřel cestu zpět. Z Plzně si odnesl cenné zkušenosti i nový umělecký pseudonym – **od roku 1920 už vystupoval jako Gustav Hilmar**, jméno, pod kterým ho brzy pozná celá země.

Po uzdravení se vrátil na divadelní prkna s o to větší chutí. Hrál několik sezon v Brně a v Ostravě, než konečně zakotvil v Praze. Roku 1926 nastoupil do souboru Městského divadla na Královských Vinohradech. Tam se během dvacátých a třicátých let vypracoval v jednu z ~~nejvýznamnějších~~ osobností činohry.

„**Stal se vyhledávaným představitelem svérázných mužů, mimořádně tvrdých k sobě i druhým, či přísných, bezohledných a leckdy až krutých otců,**“ psalo se o něm tehdy. Diváky si získal upřímností projevu – jeho herectví bylo civilní, pevně ukotvené v realismu.

V každé postavě dokázal najít lidský rozměr a cit, i když šlo o sebevětšího mrzouta. Zkušenosti z těžkých časů vtiskly jeho projevu vážnost a hloubku. Vinohradská scéna mu dala desítky velkých příležitostí: od selských rebelů v českých klasických hrách až po shakespearovské padouchy. Na prknech prožil i temné období okupace – divadlo bylo pro něj i kolegy útočištěm, když kolem zuřila druhá světová válka.

Zatímco na divadle se Hilmar dočkal velkých rolí a uznání, před filmovou kamerou stál zpočátku spíš ve stínu pohledných milovníků. První filmovou příležitost dostal ještě v éry němého filmu – v roce 1926 si zahrál sklářského dělníka ve snímku **Román hloupého Honzy**.

Do zvukového filmu vstoupil naplno o pár let později a brzy se stal spolehlivým představitelem vedlejších postav. Tvůrci ho rádi obsazovali jako rázné tatíky, přísné profesory, tvrdohlavé sedláky či úředníky. Nebyli to hrdinové prvního plánu, přesto jejich přítomnost dodávala příběhům váhu a věrohodnost.

V paměti diváků utkvěl například jako nerudný továrník Záhorský v bláznivé komedii **Eva tropí hlouposti**, nebo přísný otec studenta Vaňka ve školské satirě **Cesta do hlubin študákovy duše**. Přes všechnu určitou jednostrannost těchto úloh se nikdy neurážel, že nedostává role milovníků. „**Hilmar si však nestěžoval a podle svých slov si tyto role vychutnával.**“

Ve skutečnosti to byl člověk tichý a skromný. „**V soukromém životě byl však jiný. Byl laskavým a dobrosrdečným člověkem.**“ Kdo ho potkal v šatně po představení, nenašel v něm tvrdého despota, kterého často hrával, ale pozorného kolegu s vlídnými očima.

Mladším hercům ochotně radil a nikdy neztratil trpělivost. Snad právě proto dokázal vdechnout svým přísným postavám i kousek laskavého humoru – diváci je pak vnímali jako přísné, ale spravedlivé a v jádru dobrácké figury.

Po válce se filmový svět změnil, ale Hilmar v něm zůstal stálíci. Ve znárodněné kinematografii padesátých let pokračoval v osvědčených charakterních rolích. Přibýlo mu v nich něco navíc – životní moudrost stáří. Sám herec mezitím zestárnul a ztvárnil několik postav, které jako by odrážely i jeho vlastní osud.

Ve velkolepé husitské trilogii Otakara Vávry hrál rozvážného zemana Ctibora z Hvozdna a věrného přítele Jana Husa, rytíře Jana z Chlumu – tedy muže statečné a čestné. Hrál i profesora Vandase ve válečném dramatu **Vyšší princip**.

Divadelní prkna neopustil ani poté, co jeho vlasy zešedivěly. V roce 1950 přešel z Vinohradské scény do Městských divadel pražských a hrál na nich až do svého odchodu do penze v roce 1959. Za svou dlouhou kariéru vytvořil **přes sedmdesát filmových rolí a nespočet postav na jevišti.**

Byl poctěn titulem zasloužilého umělce a dočkal se i dokumentárního holdování – režisér Bořivoj Zeman o něm v roce 1961 natočil vzpomínkový filmový medailon. Když se pak jednoho podvečera tiše uklonil svému publiku naposledy, zavřel za sebou oponu jedné výjimečné herecké éry.

Na sklonku života se Gustav Hilmar vrátil ke své první lásce. V čase, kdy nehrál, mířily jeho kroky do ateliéru, kde voněly olejové barvy a opracované dřevo.

Zemřel jednoho březnového rána roku 1967. V pražském Vinohradském hřbitově dodnes stojí jeho náhrobek – prostý kámen se jménem, které přijal jako mladý muž. Gustav Hilmar.

Zdroje:

https://cs.wikipedia.org/wiki/Gustav_Hilmar

<https://naos-be.zcu.cz/server/api/core/bitstreams/c8cc9446-47f4-4723-867d-43deace90b67/content>

<https://www.krajskelisty.cz/praha/25330-mohl-se-stat-slavnym-malirem-ci-socharem-stacilo-ale-jedine-setkani-a-byl-ztracen-tajnosti-slavnych.htm>

<https://www.fdb.cz/osobnost/7956-gustav-hilmar>

<https://www.hrbitovy-adopce.cz/hroby-v-projektu/hrob/gustav-hilmar/>

<https://www.csfd.cz/tvurce/7958-gustav-hilmar/biografie/>

<https://www.vlasta.cz/celebrity/gustav-hilmar-augustin-cerny-herec-malir-rodina-bratr/>

https://www.krajskelisty.cz/praha/25330-mohl-se-stat-slavnym-malirem-ci-socharem-stacilo-ale-jedine-setkani-a-byl-ztracen-tajnosti-slavnych.htm#google_vignette

<https://www.ndm.cz/cz/osoba/5008-hilmar-gustav.html>

<https://www.filmovyprehled.cz/cs/person/68046/gustav-hilmar>

https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=4210237489256408&id=2390693591210816

Máte na tohle téma jiný názor? Napište o něm vlastní článek.

Napsat článek

Texty jsou tvořeny uživateli a nepodléhají procesu korektury. Pokud najdete chybu nebo nepřesnost, prosíme, pošlete nám ji na medium.chyby@firma.seznam.cz.

♥ Líbí se 2 💬 Diskuze 0

Podpořte autora

Související témata: [Lidé](#)

Sdílejte s lidmi své příběhy

Stačí mít účet na Seznamu a můžete začít psát. Ty nejlepší články se mohou zobrazit i na hlavní stránce Seznam.cz

[Chci začít psát](#)

[Jak na to?](#)

Další články autora /

GLOSÁTOR

Lidé a společnost / Nina Popelíková: dostala k Vánocům cirkulárku a byla šťastná. Nejslavnější roli měla až ke konci

19. ŘÍJNA 2025

GLOSÁTOR

Věda a historie / Čeněk Šlégl: aby zachránil svoji dceru, kolaboroval s nacisty. Po válce skončil v uranových dolech

18. ŘÍJNA 2025

GLOSÁTOR

Umění a zábava / Gene Tierneyová: Jedné z nejkrásnějších hereček Hollywoodu zničila život její fanynka

18. ŘÍJNA 2025

GLOSÁTOR

Lidé a společnost / Babu Jagu hrál muž – Georgij Francevič Milljar. Jeho dědeček měl zlaté doly, bolševici je ukradli

17. ŘÍJNA 2025

GLOSÁTOR

Umění a zábava / Zdenka Baldová: až smrt manžela jí nastartovala hereckou kariéru. Její „dcera“ bez ní nedokázala žít

16. ŘÍJNA 2025

Doporučované /

DAVID ŘEZNÍK

Názory a úvahy / ČT má problém! Proč Václav Moravec vypnul zbytečně

